

160

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

BORIS FRADKIN

PRIZONIERII BEZNEI DE FOC

Prin epicentru

★★

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚĂ și TEHNICĂ

BORIS FRADKIN

PRIZONIERII BEZNEI DE FOC

★ ★

Prin epicentru

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice"
Anul VII — Nr. 160 — Iulie 1961

În romîneşte de TUDOR RADU şi CEZAR RADU

Rezumatul broşurii precedente

„PV—313", o navă uriaşă de 52 m înălţime şi 7,5 m diametru porneşte la drum. Ea nu va luneca pe apa oceanelor şi nici nu va străbate spaţii interstelare ; se va îndrepta spre interiorul pămîntului, spre bezna de foc a adîncurilor subterane.

Deşi pe navă există, din prevedere, rezerve alimentare pe 6 luni, călătoria trebuie să dureze doar cîteva zile. Cei şase membri ai echipajului au primit misiunea să atingă „barierea de adîncime", situată la 40 km de sol, iar după ce vor fi pătruns în astenosferă să revină la suprafaţă. Chiar înainte de plecare, constructorul-şef al navei, Remizovski, i-a atras atenţia lui Vadim să respecte itinerarul stabilit.

— M-am abătut eu vreodată de la program? a replicat vesel comandantul navei.

„PV—313" înaintează spre adîncuri. Sfredelul termonuclear deschide drum prin rocă, automatele giroscopice menţin direcţia pe verticală, sintetizatorii extrag din roci apă şi oxigen.

Unii membri ai echipajului — cum e Miheev — sînt vechi şi încercaţi călători în subteran, obişnuiţi cu condiţiile speciale impuse de asemenea drumuri. Pe atomistul Biront însă, savant deprins cu liniştea şi calmul cabinetului de lucru, totul îl enervează, îl sîcîie. El nici nu prea are încredere în „cutia asta de conserve".

Kilometrul 41. Nava a pătruns în astenosferă, atingînd ţinta propusă. Acum trebuie să se întoarcă.

Dar sîntem abia la începutul romanului.

Coperta-desen: DUMITRU IONESCU

PRIZONIERII BEZNEI DE FOC

(Urmare din numărul trecut)

8

— Stop !

Din ordinul lui Vadim, secundul deconectă sfredelul și motorul. Nava se opri. Continua să funcționeze doar instalația de protecție.

Vadim și Andrei începură să examineze aparatura. Verificară sistemul aspirator și camerele de încălzire. Se convinseră din nou de rezistența la temperaturi înalte a pereților de polimeri. Trecură apoi la verificarea sistemului de relee, deși automatica era permanent controlată de sistemul secundar și nu se constatase nici o defecțiune.

Sosise momentul să se întoarcă. Obținuseră un succes, o adevărată victorie. Cît de simplu însă, fără luptă, fără nici cea mai mică încordare a forțelor fizice și morale. Lupta se dăduse acolo sus, în biroul de proiectare, ani de-a rîndul, și se încheiase cu această călătorie.

Nava se oprise la kilometrul 41 ; mai sînt de aici încolo 4 700 de kilometri. 40 față de 4 700...

Vadim înaintează cu gîndul în adîncuri și simte parcă o amețeală, ca un om ce se uită într-o prăpastie. Bezna îl ispitește, îl atrage...

— Să fiu al naibii, dar n-aș vrea încă să mă întorc, se destăinui el lui Andrei. Mașina-i puternică, sigură. Înainte, cînd încercam să trecem bariera, era într-o măsură oarecare un risc. Dar acum...

— Doar tu ai alcătuit programul de cercetări...

— Nu numai eu. Și nu mi-a dat prin gînd că o să mă simt atît de nesatisfăcut.

Andrei controla releul. Uite un om care nu avea nici o dată o dorință a lui. Dacă Vadim ar fi spus acum : „Hai s-o pornim spre centrul pămîntului", Andrei ar fi ridicat din umeri și ar fi răspuns : „Spre centru ? Bine ; fie și spre centru".

Erau alături din copilărie, de pe băncile școlii. Aveau parcă aceeași soartă ; terminaseră școala în aceeași zi, intraseră în aceeași uzină, în același atelier, învățaseră în același institut, amîndoi erau ingineri. Însă întotdeauna Vadim era cel cu inițiativa. Andrei doar mergea alături. Cînd Vadim hotărî să se consacre creării navelor subterane, Andrei a ascultat chemarea entuziastă a prietenului, spunînd : „Nave subterane ? Bine ; fie și nave subterane".

El nu ajunsese mai mult decît un mecanic obișnuit. Este adevărat că tovarășii lui erau cuceriți de calmul și uimitoarea lui stăpînire de sine, care nu-l părăseau nici în momentele de primejdie. Andrei se obișnuise cu nava cum se obișnuise cu propria-i locuință. O studiase în modul cel mai conștiincios ; știa locul fiecărui șurub, al fiecărei bobine, al fiecărui cablu. Găsea imediat defecțiunea și o lichida sigur, ca un gospodar.

— Fă cum vrei, spuse el în cele din urmă, închizînd cutia automatului. În locul tău însă, nu m-aș grăbi. Ai să ajungi la orice adîncime. Așteaptă, ai timp.

Să aștepte !...

Pînă acum toate călătoriile semănaseră una cu cealaltă. Scopul lor se formula simplu : să mărească durata de funcționare a cutărei piese sau a cutărui ansamblu. Cu „PV—313" era însă cu totul altceva. Mașina sta parcă atîrnată deasupra beznei de pietre incandescente. Și nimeni nu s-a uitat vreodată în bezna asta.

Să se întoarcă ? Tocmai acum ?

Nu era însă Vadim omul care să se mulțumească cu puțin.

— M-m-m, mormăia zgomotos Dekteariov, frecîndu-şi chelia. Să cercetăm astenosfera... Eh, „zanghezur-zanzibar"... iată o propunere îndrăcit de ispititoare. Spuneţi că nu există riscuri ?

— Aţi avut posibilitatea să vă convingeţi de asta, răspunse Vadim ridicînd din umeri. Am trecut bariera de adîncime fără nici o complicaţie. N-a fost nevoie de nici un efort din partea noastră. Pe mine însă, în calitate de constructor, mă interesează ca maşina să fie supusă la o sarcină serioasă.

— Te înţeleg. Dumneata ce părere ai, Valentin Makarovici ? spuse Dekteariov întorcîndu-se spre atomist.

— Eu insist pentru o imediată întoarcere ! ţipă Biront cu o voce subţire. Mi s-a promis că durata şederii sub pămînt va fi scurtă. Nu vreau să mai fiu reţinut aici. Sînt sătul.

— Din cîte înţeleg eu, spuse Vadim politicos, aţi realizat întregul program de cercetări prevăzut. Aşa e ?

— Din contra, nu am făcut nici jumătate din ceea ce intenţionam. Am nevoie pentru asta de o lună, şi nu de două zile, răspunse Valentin Makarovici, dezarmîndu-se singur. Pînă te obişnuieşti cu nava dumneavoastră apăsătoare...

— E clar. Şi dumneata, Nikolai Nikolaevici ?

— Eu am reuşit doar să confirm cele cunoscute din călătoriile de pînă acum. Ceea ce mă interesează pe mine sînt adîncimile mult mai mari.

— Aşadar, încheie Vadim zîmbind doar din colţul buzelor, dorinţa generală e să ne întoarcem.

Ironia ce se simţea în cuvintele lui Vadim aprinse mîndria lui Dekteariov. Geologul sări ca ars, iar privirea i se întunecă.

— Sînt obişnuit să respect disciplina, zise el. Orice comandant de navă subterană are un program de cercetări aprobat de constructorul-şef al uzinei.

— Eu nu sînt numai comandantul navei, îi aminti Vadim, ci şi adjunctul constructorului-şef. Am dreptul să modific programul de cercetări în funcţie de situaţiile create. Altfel n-ar mai fi fost nici o discuţie.

„Şiret tip !" — remarcă Dekteariov în sinea lui. „Şi deştept. Nu-l bagi uşor în buzunar !"

— Mă rog, dacă dați ordin, sîntem obligați să ne supunem, zise geologul cu o sclipire poznașă în ochi.

— Un moment, vă rog, cine adică „ne“ ? Atomistul se sculase în picioare și gesticula desperat. Eu insist categoric...

— Ia mai lasă-mă odată ! se indignă pe neașteptate Dekteariov. Ai împuiat tuturor urechile cu teoria aia a dumitale despre suprarăcire și cînd ți se oferă posibilitatea s-o verifici în condiții reale dai înapoi. Ți-e frică ! Rușine, colega ! N-o să pățim nimic dacă ne mai afundăm încă o sută — două de kilometri !

Valentin Makarovici se sufoca de indignare. Se așeză, aruncîndu-i lui Dekteariov niște priviri atît de ucigătoare, încît Miheev, Ciurakov și Skoriupin zîmbiră.

— Eu sînt pentru propunerea lui Vadim Sergheevici, intră în discuție Andrei, care voia să-și susțină tovarășul. Mașina este în perfectă stare. Garantez funcționarea perfectă a mecanismelor.

— M-ați convins, declară Dekteariov. Atît eu cît și Valentin Makarovici — și-i făcu atomistului cu ochiul — nu sîntem împotrivă să ne adîncim cu încă o sută de kilometri. Dar o sută, nu mai mult. Și asta ușurel, ușurel și cu atenție.

— Bineînțeles, zîmbi reținut Vadim.

— Eu însă sînt hotărît împotrivă, zise Miheev, care pînă acum tăcuse. Cer să se îndeplinească fără nici o discuție dispozițiile constructorului-șef.

— Nu uita că aici se află adjunctul lui ! exclamă Vadim.

— Dar nu constructorul-șef ! Numai cu acordul său putem dispune de mașina asta experimentală.

— Pavel Ignatievici, zise Vadim întorcîndu-se către transmisionist, fii bun și fă-i legătură tovarășului Miheev cu uzina.

Skoriupin zîmbi vinovat și strînse a neputință din umeri.

— Pentru ce presiune a fost calculat dispozitivul cîmpului de protecție ? întrebă Vadim pe secund.

— Pentru 300 de milioane de atmosfere.

— Așa ; și ce presiune indică aparatele ?

— 30 500 de atmosfere.

— Și dumneata, secund pe nave experimentale de

adîncime, consideri această verificare îndeajuns de edificatoare ?

Miheev tăcu încurcat.

— Consider şedinţa închisă, zise Vadim ridicîndu-se. Cu acordul general, drumul navei continuă. Continuă şi cercetările ştiinţifice, adăugă el uitîndu-se ironic la Biront. Adîncimea de coborîre o vom stabili pe parcurs. în funcţie de situaţie şi de... nervii noştri. Mecanicul şi secundul : la posturi, vă rog !

Se îndreptă către trapă. În urma lui venea Andrei.

— Cu toate acestea, nu procedezi cum trebuie, Vadim Sergheevici, spuse Miheev aşezîndu-se la tabloul de comandă în faţa lui Surkov. Asta-i o comportare neserioasă.

— Start ! comandă Vadim în loc de orice alt răspuns.

Motorul începu să funcţioneze, nava se cutremură.

„Spre centrul pămîntului !... Spre centrul pămîntului !"... spunea parcă inima în bătăile ei ritmice. „Spre necunoscut !"

10

Magma incandescentă rămăsese deasupra capetelor. Ecranul locatorului era din ce în ce mai puternic luminat. Culoarea de miere în clocot fusese înlocuită de o strălucire aurie atît de orbitoare, încît a trebuit micşorată intensitatea curentului de alimentare a locatorului.

Bazaltul încins pînă la aproape 2 000 de grade continua să rămînă solid, deşi temperatura depăşise de mult punctul lui de topire. Materia comprimată căpătase o densitate sporită. În loc să se împrăştie sub acţiunea termică, atomii din reţelele cristaline erau forţaţi să se apropie din ce în ce mai mult unul de celălalt.

Aparatele arătau o adîncime de 50 de kilometri, iar „PV—313" continua liniştit să se afunde. Presiunea era de peste 40 500 de atmosfere.

Jos... mai jos... în necunoscut.

Mecanismele continuau să funcţioneze fără greş. Credinţa lui Vadim că avusese dreptate creştea.

Transmiseră un comunicat oficial la suprafaţă : „Totul e în ordine. Continuăm drumul în adîncime pentru a încerca nava în condiţii mai grele şi pentru a efectua

un program lărgit de cercetări ştiinţifice". Nu primiseră însă nici un răspuns. Poate că nu ajunsese comunicatul transmis de pe navă, dar era posibil şi ca răspunsul staţiilor terestre să se fi pierdut undeva departe de traseul lui „PV—313".

Vadim se cufundase în lucru pînă peste cap. Aparatele dădeau indicaţii asupra interacţiunilor dintre mediul înconjurător şi mecanisme. Comandantul verifica cum funcţionează reactoarele, sfredelul, motorul, cîmpul magnetoplasmic.

Secundul nu ştia cum să se poarte, oscila încă : să se împotrivească şefului direct sau să-l susţină ? Lui Piotr Afanasievici îi plăcea îndrăzneala lui Vadim. La urma urmei, de ce să nu rişti, dacă riscul e folositor ? Dar ce-o să păţească cu toţii la întoarcere... Miheev aruncă o privire încruntată comandantului : „tînăr, înfierbîntat şi se pare că foarte dornic de descoperiri. În uzină oamenii îl respectă ; se zice că-i talentat. Remizovski e mai prudent ; poate că şi vîrsta...". Oftă, scutură din cap ca să-şi alunge gîndurile şi începu să se ocupe de aparatura de comandă.

După discuţia cu Surkov, Dekteariov şi Biront se întoarseră în cabina lor să-şi continue cercetările. În momentul în care Biront simţi că nava porneşte din nou, închise cu zgomot jurnalul şi sări în picioare, zvîcnind ca din arc.

— Ce s-a întîmplat, colega ? se miră Dekteariov.

Atomistul se sui în cabina de odihnă şi se culcă în hamac. Într-adevăr, nu se simţea bine. Încotro merg ? Ce-a mai născocit zănaticul ăsta de Surkov ?

Nu era obişnuit să stea culcat şi să nu facă nimic. Acasă Valentin Makarovici n-ar fi ajuns niciodată la o asemenea pierdere de timp. Aci însă nu vedea altă cale de exprimare a protestului. I se părea că membrii echipajului vor fi profund impresionaţi de atitudinea lui. Însă afară de Dekteariov nimeni nu o observă. Fiecare era ocupat cu propriul său lucru. În ceea ce îl privea pe geolog, acesta îi spuse grosolan :

— Uite, vezi, poziţia asta în spaţiu e foarte potrivită pentru corpul dumitale.

— Vă rog să mă lăsaţi în pace, i-o reteză enervat Biront.

Nikolai Nikolaevici rămăsese singur lîngă tabloul

de comandă; umplea pagină după pagină, scoțînd din cînd în cînd gemete de satisfacție și rostind monologuri lungi. Avea la dispoziție cea mai fină aparatură electronică. Cu ajutorul ei putea nu numai să determine compoziția chimică a rocilor bazaltice prin care își croia drum nava subterană, dar și proprietățile lor fizice, problema cea mai interesantă pentru un geolog.

— Vom verifica acum dialectica pe viu, își repeta el mereu. Acumulările cantitative vor duce la transformări calitative.

Constată că sub acțiunea presiunii crescînde atomii moleculelor se apropiau din ce în ce mai mult. Nu era vorba numai de creșterea densității. La un moment dat, apropierea extraordinară a atomilor va face ca materia să treacă într-o nouă stare. *

Dar care va fi aceasta?

Se termina și ce-a de-a doua zi a călătoriei. Distanța pînă la suprafața pămîntului ajunsese la 90 de kilometri.

90 de kilometri!

Cînd Dekteariov îl anunță triumfător pe atomist, acestuia i se puse un nod în gît, iar fața i se lungi. Repetînd mereu „zanghezur-zanzibar!", Nikolai Nikolaevici se așeză la masă și deschise o cutie de conserve cu concentrat de jelé. Atomistului i se părea pur și simplu anormală pofta de mîncare a geologului.

Sosi timpul culcării. Biront închise ochii, dar îl deranja lumina puternică a becului. Stinse lumina. Începu atunci să audă și mai bine cum vibrează corpul navei. În întuneric se auzeau atît de clar exploziile din adîncime, de parcă ar fi fost la doi pași (densitatea sporită a materiei făcea ca undele seismice să se transmită din ce în ce mai bine).

Valentin Makarovici înțelese că nu va reuși să adoarmă și aprinse lampa. Nemaiputînd suporta singurătatea, coborî în cabina lui de lucru, deși îi făcea rău

---

* În afară de *cele trei cunoscute stări ale materiei* (solidă, lichidă și gazoasă), știința contemporană a descoperit și altele. *A patra stare*: „plasma", adică un amestec gazos de electroni și nuclee atomice, aflat în Soare și în stele, la temperaturi de ordinul zecilor și sutelor de milioane de grade. *A cincea stare*: o concentrare maximă a substanței nucleare fără prezența electronilor. (Asemenea condensări, care duc la densități fantastice de ordinul milioanelor de tone pe cmc, pot fi găsite în așa-numitele pitice albe, stele de felul lui Sirius B, Van Maanen etc.) *(n.r.)*.

numai gîndul că o să se așeze față în față cu Dekteariov. Antipatia atomistului față de geolog creștea din oră în oră.

Spre fericirea lui, geologul dormea în fotoliu. Biront se gîndi că și el va reuși să adoarmă așa. Întinse mîna și apăsă pe un buton: ecranul se stinse. Rămase doar licărirea firelor de diferite culori pe cadranele albe.

Valentin Makarovici se așeză mai comod în fotoliu și închise ochii. Timp de un minut fu liniștit, dar numai un minut, pentru că Dekteariov începu să sforăie. Pînă și în somn geologul îi otrăvea existența!

Biront conectă ecranul și privi discul portocaliu. Apoi întoarse capul spre indicatorul de adîncime.

O sută de kilometri! Îngrozitor...

Se răsuci în fotoliu cu ochii dilatați de groază. Cum se vor termina toate astea?

În rîndul cel mai apropiat de aparate clipi ochiul roșu al contorului de particule atomice. Clipi o dată și se stinse. Atomistul nu zări deîndată flăcăruia de lumină. Era mult prea furios împotriva lui Dekteariov.

Brusc însă indignarea îi dispăru: beculețul clipea mereu.

— Mezoni??

— Ce s-a întîmplat? întrebă Dekteariov deschizînd ochii?

— Mezoni!!

Valentin Makarovici începu să învîrtească cu asemenea viteză butoanele de conectare ale mașinii de calcul, încît Dekteariov nici nu-și dădea seama ce se petrece.

— Aici nu trebuia încă să existe mezoni, bolborosea Biront. Nu mă așteptam să-i întîlnesc atît de devreme...

— Mezoni? Nu glumești?

Nikolai Nikolaevici se ridică în picioare, ocoli tabloul de comandă și veni să privească de aproape contorul de particule atomice.

11

Cîndva oamenii erau convinși că pămîntul se compune doar din două geosfere: una solidă, dar subțire — denumită scoarță — și cealaltă, formată din magmă

incandescentă topită, care se întinde pînă în centrul globului terestru. Făcînd observații asupra transmiterii oscilațiilor seismice, savanții au stabilit că în apropierea centrului pămîntului densitatea materiei este neobișnuit de mare și depășește densitatea aliajelor de oțel.

Rămăsese încă nerezolvată problema compoziției chimice a materiei la diferite adîncimi.

Un grup de savanți susțineau că pe măsură ce crește adîncimea predomină tot mai mult elementele grele, iar nucleul central se compune din fier curat, nichel, cobalt și crom.

Alt grup de savanți (căruia îi aparținea și Dekteariov) considerau că globul pămîntesc are o structură uniformă pe toată adîncimea. În ceea ce privește greutatea specifică mare a nucleului central, aceasta s-ar explica prin presiunea foarte puternică pe care o suportă straturile interioare din partea celor periferice.

Care este însă influența acestei presiuni asupra proprietăților fizice ale materiei ? Fiecare element chimic rămîne oare așa cum este el în mod obișnuit sau presiunea modifică în mod radical structura sa interioară ?

Cu mult înainte de raidul lui „PV-313", geofizicienii susțineau că la granița dintre litosferă și astenosferă structurile cristaline se transformă în amorfe ; cristalele sînt distruse. Dar mai departe, la adîncimi tot mai mari ? Nu sînt distruse oare și moleculele ? Nu se dezagregă oare și atomii ? Și ce mai rămîne în cele din urmă ?

Ultramicroscoapele electronice moderne și proiectoarele ionice au permis să se cunoască pînă la capăt structura celulei și să se vadă atomul. Radiotelescoapele moderne au permis să se vadă noi galaxii, inaccesibile înainte observațiilor. Numai un instrument cu ajutorul căruia savanții să poată privi centrul planetei nu fusese încă creat. O perdea densă, de aproape trei mii de kilometri de materie, a ascuns cu zgîrcenie nucleul central de privirile cercetătorilor.

Nu rămînea decît ca oamenii înșiși să-și facă drum prin astenosferă.

De aceea geologul cercetător Dekteariov și-a legat viața de călătoriile navelor subterane de mare adîncime. Pătrunderea în astenosferă devenise scopul său principal. El spera ca aici să găsească măcar ecoul acelor fenomene care au loc în nucleul central și să înțeleagă

— dacă nu pînă la capăt, cel puţin parţial — ce forţe generează cutremurele care deplasează continentele şi mută polii magnetici.

Bătîndu-şi joc de Biront, Nikolai Nikolaevici nu putea totuşi să nu vadă în el un aliat. Eforturile atomistului erau îndreptate spre acelaşi scop : cercetarea transformării materiei sub acţiunea presiunii. Pe Dekteariov îl interesa forma exterioară a acestor transformări, în timp ce pe Biront îl preocupa procesul intern.

Iată! Acum, de exemplu, presiunea continuă să crească, iar temperatura creşte mult mai încet decît ar fi fost de aşteptat după legile fizicii. Se pune atunci întrebarea: în ce se transformă energia de compresiune?

Deoarece Nikolai Nikolaevici nu se simţea suficient de tare în fizica atomică, aştepta cu nerăbdare să vadă la ce concluzii va ajunge Biront. Acesta însă se revoltase şi părăsise cabina.

Şi deodată apărură mezonii.

Nikolai Nikolaevici nu înţelesese imediat emoţia lui Biront. Proprietăţile mezonilor se studiază în toate şcolile. Au fost descoperiţi în 1937 în atmosferă, unde se formează sub acţiunea razelor cosmice. Aceste particule sînt de 200 de ori mai grele decît electronii, cantitativ au aceeaşi sarcină, însă pot fi şi pozitivi şi negativi (electroni grei). Mezonii apar şi trăiesc numai a doua milioana parte dintr-o secundă. Dispărînd, lasă în urma lor electroni obişnuiţi şi radiaţii.

Mult timp cercetătorii nu au reuşit să obţină mezoni prin bombardarea artificială a atomilor, deoarece radiaţiile cosmice au doar o energie enormă. (Ar fi suficient să dispară atmosfera măcar pentru o secundă pentru ca tot ce e viu pe suprafaţa pămîntului să se transforme în cenuşă. Şi nu numai la suprafaţa pămîntului. Razele cosmice pătrund prin pătura de apă, ajungînd pînă în fundul oceanului. Pătrund şi în pămînt sute de metri.)

Obţinerea artificială a mezonilor a devenit posibilă atunci cînd la dispoziţia atomiştilor au apărut sincrofazotroni puternici, cu o energie de miliarde de electronvolţi.

Aici, la această adîncime de o sută de kilometri, nu puteau însă să ajungă mezoni generaţi de razele cosmice. Înseamnă că aparatele au prins un alt tip de ira-

diere. Și dacă această iradiere nu este de proveniență cosmică, adică nu a ajuns aici de undeva din afară, înseamnă că sursa e ascunsă în adîncurile pămîntului.

Acum înțelese Dekteariov de ce era Valentin Makarovici atît de agitat.

Mezonii apăreau și dispăreau. Zgomotul sacadat al contoarelor se transformase într-unul continuu, asemănător celui produs de un ferăstrău circular care taie un lemn uscat.

Lui Valentin Makarovici i se ridică părul măciucă, căscă gura, holbă ochii.

Ce trăia el în momentele astea?

Mezonii îi aduseseră vestea mult așteptată: întreaga astenosferă e pătrunsă de niște radiații neobișnuit de puternice, a căror existență Biront o bănuise încă acolo, sus, în cabinetul său de lucru. Radiațiile apăreau în urma dezagregării nucleelor atomice, fără ca totuși să degaje energie termonucleară sub formă de căldură. Asta era tocmai ipoteza teoriei suprarăcirii.

Valentin Makarovici era în culmea fericirii. Ar fi vrut să strige de bucurie și chiar ar fi făcut-o dacă n-ar fi simțit niște spasme în gît. Uite-le, primele dovezi! Ipoteza suprarăcirii va înceta de a mai fi o ipoteză; ci o lege, așa cum e cea a gravitației. Nu degeaba a depus atîtea eforturi! Adevărul a învins!

Foarte curînd însă, avîntul savantului trecu, spulberat de un gînd înfiorător: nava subterană se îndreaptă, împreună cu el, Biront, în întîmpinarea unor radiații care produc mezoni. Capacitatea absorbantă a astenosferei va scădea din ce în ce. Echipajul este supus unui asemenea pericol, pe care nici chiar Biront nu este în stare să-l aprecieze.

Un lucru era clar: a merge mai departe însemna moartea.

Valentin Makarovici îl privea pe Dekteariov cu ochii holbați. Își înghiți saliva și din nou se repezi la comutator.

Nu, nimic nu-l putea face acum să plece de lîngă tabloul de comandă.

— Cînd n-am fost aici n-ați observat cumva apariția mezonilor? îl întrebă el pe Dekteariov. Este foarte important să știm la ce adîncime apar primele radiații.

Nikolai Nikolaevici își desfăcu brațele, ridicînd din umeri.

— Nu-i nimic. Nu face nimic..., se liniști singur atomistul. Voi preciza la întoarcere.

12

Trecuseră trei zile de cînd nava părăsise suprafața pămîntului. 150 de kilometri o despărțeau de lumina soarelui.

În cabinele din „PV-313", viața intrase în făgașul obișnuitului. La anumite ore începeau lucrul, se așezau la masă sau mergeau la odihnă. Cea mai mare parte a timpului însă era închinată muncii și nimeni nu mai aducea vorba de întoarcerea la suprafață.

De fiecare dată cînd se strecura frica în Valentin Makarovici, el se liniștea spunîndu-și că mai e încă foarte mult pînă la izvorul radiațiilor, că nava înaintează încet, iar protecția împotriva radiațiilor e deocamdată perfect sigură.

Încerca să doarmă ca și Dekteariov lîngă tabloul de comandă, însă, după ce se răsucea un timp în fotoliu, trebuia să fugă ; nu suporta sforăitul. Îl enerva — deși nu ca la început — obiceiul lui Nikolai Nikolaevici de a-și exprima gîndurile cu voce tare. Erau însă momente în care Biront, cufundat în cercetări, nu observa nimic din ceea ce îl înconjura, uitînd chiar unde se găsește. Totuși ar fi preferat să lucreze singur în cameră. Dekteariov însă parcă se lipise de tabloul de comandă. Geologul și dormea acolo, dînd dovadă de o capacitate uimitoare de a adormi instantaneu dacă aparatele nu indicau variații în mediul înconjurător și de a se trezi, tot instantaneu, cînd aparatele indicau asemenea variații. Și doar semnalele nu erau sonore ; se deplasa numai firul indicator de pe cadranul aparatului.

În felul acesta, Nikolai Nikolaevici dormea doar cîte un sfert de ceas, totalizînd însă, din 24 de ore, zece ore de somn.

Vadim dormea cel mai puțin. Examina și asculta cu grijă cum funcționează mașina, căuta locul slab în construcția navei. Corpul ei trebuia să capete alt profil.

Mașina electronică de calcul făcuse peste un milion de măsurători de presiune în diferite puncte din căptușeala pereților, obținuse ecuația integrală și o rezolvase. În imaginația lui Vadim apărea un nou profil de navă : un elipsoid alungit, cu partea dinainte ascuțită.

Vadim trăia o perioadă de satisfacție calmă. Arăta secundului toate observațiile. Ceasuri întregi stăteau împreună, făceau calcule și schițe pentru refacerea lui „PV-313" și, mai ales, pentru creșterea vitezei de înaintare.

— Lucrul cel mai important e viteza, repeta Vadim. Acum un an, acum doi ani, acum trei ani, navele noastre subterane înaintau tot cu 0,5 metri pe secundă. A sosit momentul să trecem și bariera asta.

Nici Skoriupin nu mai cunoștea odihna ; avea transmisiuni una după alta. Vadim, Dekteariov și Biront se grăbeau să anunțe succesele lor la suprafață. Cînd nu avea transmisiuni, Pașa chinuia aparatul ca să prindă vreun comunicat de răspuns. Însă stațiile terestre tăceau.

Începea cea de-a patra zi de călătorie.

Cutremurele îndepărtate ale bazaltului îl alarmară pe Vadim. Vibrația corpului navei crescuse simțitor. Stînd drept în fotoliu, Vadim asculta, răspunzînd din ochi privirii lui Miheev. Uneori conecta indicatorul sonic, încercînd să determine după spectrul oscilațiilor seismice forța undelor de explozie în epicentru. Dekteariov îi veni în ajutor. După ce obținură rezultatele calculelor, geologul și constructorul se uitară unul la altul. Adîncurile erau amenințate de cutremure serioase.

— Rezistăm ? întrebă Nikolai Nikolaevici, făcînd un semn cu capul către pereții cabinei.

— Da. Perfect.

— Dar poate că... ar fi timpul să ne întoarcem. Geologul coborîse vocea și se uita cu coada ochiului la Biront. Sau să ne oprim pe loc. Pentru că știți, observațiile noastre nu reușesc să meargă în ritmul în care înaintează nava. Este imposibil să ținem seamă de tot ce ne amenință în infernul ăsta.

— Orice fenomen este mai bine să fie observat de aproape, protestă Vadim.

— Of, Vadim Sergheevici, mă dau bătut.

Către sfîrșitul celei de-a patra zile, vibrația perturba liniștea echipajului. Nava bîzîia ca un roi uriaș de albine

alarmate. Tremurau ușor fotoliile, tabloul de comandă, capacele trapelor. Totul trepida. Scăpai de senzația asta neplăcută numai cînd te întindeai în hamac.

Pe Biront începu să-l doară capul. Apăsîndu-și cu amîndouă mîinile tîmplele, gemea tare, ofta, încerca să continue observațiile. Cînd nu mai putea, se culca în hamac. După ce stătea puțin întins, se grăbea să se întoarcă iar la tabloul de comandă. Valentin Makarovici nici nu mai pomenea acum de întoarcere, și cînd i se amintea tăcea ursuz. Atomistul nu mai voia să piardă nici un minut. Vibrațiile navei nu-l înfricoșau (să se ocupe Surkov de siguranța ei !), însă îl aduceau la desperare pentru că nu putea să lucreze.

Atomistul îl privea cu invidie pe Dekteariov. Acesta avea o figură impasibilă. Un asemenea om poate fi oare învins de vibrații ?

Miheev, Ciurakov și chiar Surkov își căutau din ce în ce mai des salvarea în hamacuri.

— Trebuie să ne oprim, insista Miheev.

— Încă puțin, Piotr Afanasievici, răspundea Vadim. Să ne facem o idee despre ce sînt epicentrele.

Iar el strîngea din dinți. Îl înfuria un singur lucru : nu mai putea continua cercetările. Vibrațiile îl împiedicau să se concentreze.

Odată, după rătăciri lungi și obositoare în lumea sunetelor, Skoriupin reuși să audă o voce omenească. Pe cadranul indicatorului apăru o linioară albăstruie care tremura.

— Stația noastră recepționează ! strigă Pașa.

Miheev, Surkov, Ciurakov și Biront săriră din hamacuri. Numai Dekteariov rămase în fotoliul său de lîngă tabloul de comandă, mărginindu-se să conecteze difuzorul comunicației interioare.

Pașa răsuci cîteva manete. Cabina navei se umplu de urlete și pocnete. Se auzeau bătăi de clopot, zgomot de ventilatoare, hîrșîitul caracteristic frecării metalului pe metal, țipetele unor animale. S-ar fi putut crede că undeva, în adîncuri, se ascunde o lume populată de giganți, ca în basme, și că zgomotele acestei lumi îi

previn amenințător pe cei din interiorul navei. Regulatorul automat de rezonanță înlătură paraziții. În toate patru cabinele se auzi din difuzoare vocea clară a directorului stației terestre.

„...S-au primit din partea dumneavoastră opt comunicate. Munca depusă este foarte prețioasă. Cu atît mai importantă este întoarcerea de urgență..."

Un minut fu liniște. Linioara albăstruie se îndreptă obosită, redevenind imobilă.

— Nu, nu scapi de mine atît de ușor! șuieră supărat Skoriupin și se culcă aproape pe marginea tabloului de comandă, învîrtind cu dușmănie butoanele de reglaj.

— Ce păcat, mormăi Biront. Oare nu se putea imagina o legătură bună?

Nimeni nu-i răspunse. Continuau toți să stea în jurul lui Pașa, uitîndu-se peste umărul său, în dreptunghiul mat al aparatului. Aparatul tăcea.

13

Cu toate vibrațiile, mecanismele continuau să funcționeze ca și pînă acum, fără greș. Andrei ședea în fotoliu și examina ca de obicei aparatele.

202 kilometri adîncime... Presiunea este 72 000 de atmosfere... Este adevărat că temperatura nu mai crește atît de repede ca la început. După ce trecuse de 2 000 de grade, se mai ridicase în patru zile doar cu 100 de grade. Strălucirea de pe ecran — mai înainte portocalie — devenise acum verzuie. Radiația de lumină se deplasase în porțiunea violetă a spectrului.

Prin cap îi trec gînduri inadmisibile. Vibrațiile îl împiedică să gîndească; cu toate astea, gîndurile se înșiră sîcîitoare unul după celălalt.

Lena... Desigur, ea nu bănuiește nimic. Cît e de stupid: să cunoști o fată atîția ani și să te îndrăgostești de ea tocmai atunci cînd devine soția celui mai bun prieten al tău.

Ochii lui Andrei sînt fixați, fără scop, pe ecran. Își amintește pe neașteptate grădinile de meri, malul înalt al rîului. Apoi plecarea în alt oraș, unde tata fusese numit șeful șantierului. Îl cunoscuse pe Vadim... Uzina... Laboranta Lena...

Deodată, ca o înțepătură de ac, îi pătrunse în conștiință întrebarea : a făcut bine oare că și-a legat soarta de navele subterane ? De patru ani face călătorii în adîncul pămîntului, îndeplinindu-și conștiincios obligațiile. Nimic însă nu l-a emoționat, nimic nu i-a stimulat imaginația.

Andrei venise pe navele subterane datorită lui Vadim. Își invidia în secret tovarășul, care avea o minte atît de ageră și o inimă atît de năvalnică ; încerca să-l copieze în toate, urmîndu-l peste tot.

Făcuse însă bine închinîndu-și viața unui vis străin ?

Dacă ar fi luat parte la raiduri cosmice, dacă ar fi ajuns pe suprafața Lunii, a lui Marte sau a altei planete, oare nici atunci nu i-ar fi bătut inima ?

În fundul sufletului, Andrei simțea o neliniște surdă. O simțea pentru prima oară și nu înțelegea de ce îl bat asemenea gînduri tocmai acum, în timpul acestui raid atît de încordat și atît de important. Vibrațiile îi răvășesc mintea, simte o greutate în tîmple. Aruncă o privire pe aparate. Firele au rămas imobile. Mașinii nu-i pasă nici de ceea ce se întîmplă în sufletul mecanicului, nici de această furtună de sunete care crește împrejurul navei.

Cățărîndu-se pe scoabe, Andrei se duse în cabina de odihnă și se culcă în hamac. Lîngă el gemea Biront. Vadim, Dekteariov și Miheev continuau să discute aceeași problemă : să întoarcă nava sau să meargă mai departe.

— Eu insist pentru întoarcere, spuse Miheev. Constructorul-șef cere acest lucru. Nu știm ce ne așteaptă mai jos.

— Dacă am ști, Piotr Afanasievici, se auzi vocea lui Vadim, liniștită, învăluită de vuietul vibrației, într-adevăr nu ar mai avea rost să ne ducem. Poate că aveți argumente mai serioase ?

Andrei zîmbi cu capul înfundat în perne: pe cine voiau ei să păcălească? Pe Vadim Surkov?

— Mă rog, chiar şi vibraţiile.

— Bine. Dar închipuiţi-vă că le-am fi simţit la începutul călătoriei, să spunem pe la kilometrul 25—30. Şi atunci aţi fi cerut să ne întoarcem?

Miheev tăcea. Nu reuşea de loc să găsească cuvintele convingătoare.

— Eu protestez categoric, răsună deodată vocea bolnăvicioasă a lui Biront.

— Vedeţi, se agăţă Miheev, nu aveţi dreptul să abuzaţi de sănătatea oamenilor.

— Nu m-aţi înţeles, zise Valentin Makarovici ridicîndu-se din hamac şi aruncînd de pe frunte un prosop ud. A ne opri acum ar fi o adevărată crimă. Cercetările mele abia au început. În jurul nostru au apărut atîtea lucruri neobişnuite.

Dekteariov începu să rîdă în hohote. Vadim îl privea pe atomist cu respect.

— Dar tu, Andrei, ce spui?

Vocea lui Vadim îl surprinse pe Andrei nepregătit.

— Sînt de acord cu orişice, zise el, chiar şi să mergem pînă în centrul pămîntului.

Dar spuse cuvintele fără pic de entuziasm.

14

Lui Vadim i se păru că aude cum rîde Lena.

Cînd deschise ochii, înţelese că visul fusese întrerupt de vibraţii. Corpul navei răsuna. Era o împletire haotică de sunete, în mijlocul cărora se puteau distinge şuieratul vîntului, uruitul prăbuşirilor de stînci, gemete, oftaturi, scrîşnete.

Încercă să se gîndească numai la Lena. Nu se întîmplase nimic grav, doar că pe corpul navei băteau, cu nişte tremurături turbate, mii de ciocane grele. Nici cîmpul magnetoplasmic, nici pereţii dubli ai navei nu mai scăpau echipajul de dansul sălbatic al bazaltului.

În hamacurile vecine stăteau întinși Ciurakov și, sub el, Miheev; amîndoi cu ochii deschiși.

— Nu puteți dormi? îi întrebă Vadim.

— Cum poți să adormi aici! răspunse Miheev.

Andrei tăcea. Voia un singur lucru: ca vibrația să fie atît de puternică, încît să nu-l mai chinuie îndoieli cu care nu era obișnuit.

Vadim sări din hamac și imediat țipă. I se păru că tălpile atinseseră o placă încinsă. Vibrația trecea prin pîsla de nailon și străbătea tot corpul cu mii de ace. Respirația i se opri, dinții îi clănțăneau. Cea mai dureroasă senzație era însă în cap, în creier, unde parcă se rostogoleau o mulțime de pietricele ascuțite.

— Uf! Comandantul răsuflă des, însă rămase în picioare încăpățînîndu-se să nu cedeze. La naiba... cum te pătrunde! Ei, nu-i nimic.

Se îndreptă spre trapă.

În cabina de alături, Skoriupin ducea o luptă dublă: cînd se apropia de aparat, răsucind butoanele de reglaj și examinînd linioara albăstruie, cînd, sughițînd și astupîndu-și fața cu palmele, se arunca în fotoliu, lăsîndu-și capul pe spate.

— Nu se aude nimic? întrebă Vadim. Fu nevoit să strige pentru a acoperi huruitul navei.

Transmisionistul făcu doar cu capul semn că nu.

Ceea ce văzu Vadim în cabina următoare îl uimi. Geologul și atomistul ședeau unul în fața celuilalt. Atomistul avea o figură chinuită, își ducea mereu palmele la tîmple sau își apăsa coșul pieptului în dreptul inimii, însă nu lăsa din mînă tocul electric. Pe frunte i se zbîrlise un moț de păr, iar pe obrajii slăbiți de nesomn începuse să-i crească barba roșcată. În orice minut era gata să se lase învins și să ceară întoarcerea la suprafață. Și totuși minutele treceau, deveneau ore și Biront continua să studieze caracterul radiațiilor care generau mezoni.

Nikolai Nikolaevici avea mai multă rezistență fizică. Dar nici lui nu-i era ușor să șadă în fotoliu. Se vedea cum tremură obrajii plini ai savantului, cum se strîmbă

din cauza vibrației istovitoare. În ochi i se citea însă încăpățînarea.

— O descoperire după alta ! salută Dekteariov apariția lui Surkov. Închipuiește-ți, Vadim Sergheevici, are o structură cristalină.

— Cine ?

— Bazaltul care ne înconjură.

— Vă felicit.

Lui Vadim însă nu-i prea ardea acum să afle cum e structura bazaltului.

— Da, da ! strigă Dekteariov, ridicîndu-se în picioare pentru ca Surkov să-l poată auzi mai bine. O structură ultracristalină. Cristalele sînt atît de mici, încît am reușit să le descopăr doar cu ajutorul ăstuia. Nikolai Nikolaevici bătu cu degetul arătător pe cadranul unuia dintre aparate. Situația este următoarea : sub acțiunea presiunii, la o adîncime de 40 de kilometri, structura cristalină trece în una ultracristalină și nu în una amorfă, cum s-a crezut pînă acum. Ei, ce zici ? Iar la adîncimea de 300 de kilometri ea capătă o adevărată structură amorfă. Acest fapt degajă acea energie care generează cutremurele.

— V-am înțeles, Nikolai Nikolaevici. Dar care este situația la Valentin Makarovici ? Și el face descoperiri ?

Dekteariov prinse ironia din vocea lui Surkov, dar nu se supără, ci, din contra, zîmbi.

— Da, s-ar părea că și Valentin Makarovici a prins un pește gras. În orice caz, noi nu ne întoarcem cu mîinile goale. Nu-i așa, Valentin Makarovici ?

— Nu mă deranjați, vă rog, nu mă deranjați ! îi imploră Biront. Știți cît de greu ne putem concentra. Duceți-vă și discutați în alt loc. Vă rog insistent.

Privirea atomistului se opri imediat pe unul dintre aparate, iar degetele răsfirate i se încleștară de manetă.

Vadim coborî la el în cabină. Se așeză în fotoliu și încercă să lucreze. Ar fi vrut ca pînă la întoarcerea la suprafață să rezolve definitiv problema alegerii celui mai rațional profil pentru corpul navelor subterane. Avea însă senzația că nu s-a așezat în fotoliu, ci într-un

dispozitiv medieval de tortură, făcut dintr-un metal grosolan, neprelucrat, și că acest dispozitiv alunecă cu o viteză amețitoare pe o suprafață pavată cu piatră colțuroasă.

„Pe navele următoare vom așeza fotoliile pe amortizori de vibrații" — gîndi Vadim.

Încercarea de a se cufunda în calcule nu reuși. Dezorientat, Surkov se convingea că nu se mai poate concentra. Scuturătura asta blestemată îi răsucea toate măruntaiele.

Vadim sări din fotoliu. În picioare, pe învelișul moale de pîslă de nailon, vibrațiile păreau mai ușor de suportat. Ei, doar nu era să lucreze stînd toată vremea în picioare ?

Se întoarse în cabina geologului și a atomistului. Spre surprinderea lui, amîndoi savanții stăteau încă la tabloul de comandă. Parcă se lipiseră de locurile lor. Chiar și Biront, acest om uscățiv și capricios, dădea dovadă de o încăpățînare surprinzătoare. Se vedea că-și încordează ultimele forțe. Iar la începutul călătoriei, cînd nimic nu-l împiedica să lucreze, făcea nazuri, dădea ultimatumuri. Interesant, oare cît este capabil să stea în fotoliu ?

Vadim constată că îl enervează încăpățînarea lui Biront. Îl enerva și calmul lui Dekteariov.

Ghicind parcă gîndurile comandantului, Valentin Makarovici închise cu zgomot jurnalul și lăsă să-i cadă capul pe piept. După ce stătu așa un timp, se ridică cu un efort în picioare și, cu mersul unui om beat, se îndreptă către scăriță.

Dekteariov rămase la tabloul de comandă. Era de neînvins. Geologul începuse să cînte. Da, chiar cînta ! Mîrîia ca un cotoi sătul. Cu toate acestea, vibrația trebuia să-i producă lui mult mai multe neplăceri decît uscățivului Biront.

Înfuriat degeaba pe sine și pe tovarășii lui de drum, Vadim reveni la tabloul de comandă. Se sili să lucreze. Ce tortură ! Fiecare indicație a aparatelor trebuia citită de două ori, trebuia să se gîndească mult timp la rezultatele calculelor pînă cînd să-și dea seama de ele.

Nu, în felul acesta nu obține nimic.

În jurul său totul urla și fremăta, din cauza acțiunii îndelungate a vibrațiilor mereu crescînde. Vadim începu să simtă dureri în stomac. În gît avea spasme. Calmul cu care Vadim luase hotărîrea să meargă spre centrul pămîntului dispăruse fără urmă.

Verdele de pe ecranul locatorului fusese înlocuit cu un albastru dens, uniform, curat, cum e cerul într-o amiază de iulie. Dacă ecranul ar fi fost în perete și nu în podea, ai fi zis că-i o fereastră rotundă. Nu-ți venea să crezi că acest albastru nu-i aer, ci bazalt incandescent, care ar strivi nava ca pe o coajă de nucă dacă n-ar exista cîmpul magnetoplasmic de protecție.

Vadim luă legătura cu geologul prin sistemul de comunicație interioară.

— Nikolai Nikolaevici, care-i prognoza dumneavoastră în legătură cu creșterea vibrațiilor, întrebă el ?

— Cinstit vorbind, nu prea liniștitoare. Pînă la zona epicentrelor mai avem de mers cel puțin o zi. Și de acolo încă o dată atîta, pînă se termină acest „concasor".

— Proastă situație...

— Da, mai rău nici că s-ar putea.

Dekteariov așteptă să audă ce va spune Surkov. Acesta însă tăcea. Comandantul navei subterane nu era hotărît, oscila. Nu este oare timpul să oprească înaintarea și să cerceteze mai întîi adîncurile cu ajutorul întregii aparaturi de pe navă ? Nu s-a pripit oare atunci cînd a avut curajul și și-a luat răspunderea să îndrepte „PV-313" spre centrul pămîntului ?

— Să ne oprim ? îl întrebă el pe geolog.

— Nu știu ce sfat să-ți dau.

Și Nikolai Nikolaevici oscila. Pasiunea cercetătorului îl împingea înainte, îl chema spre adîncuri. Vocea rațiunii îl sfătuia să se întoarcă. Dacă geologul ar fi încercat să-l convingă, Vadim ar fi oprit înaintarea, ar fi cedat. Dekteariov însă aștepta ca să ia comandantul navei hotărîrea asta. Amîndoi tăceau. Amîndoi se

uitau la difuzoarele de pe tabloul de comandă și nici unul nu auzi ceva de la celălalt.

De sus coborî Miheev, ursuz și obosit. Se așeză în fotoliu, privi aparatele și-i spuse lui Vadim :

— Duceți-vă să vă mai odihniți în hamac. Vibrațiile astea ne fac creierul pilaf. Trebuie să-l lăsăm să se mai odihnească.

Vadim rămase pe loc ; nu-i plăcea să aibă cineva grijă de el în felul acesta. Se simțea însă rău de tot. Din cauza scuturăturilor necontenite, capul parcă i se desfăcea în bucăți, i se scuturau parcă toate gîndurile, toate dorințele.

Timpul se scurgea neînchipuit de încet. Comandantul navei subterane evita să privească cronometrul, dar se uita la vibrometre. Putea fi mîndru de construcția navei „PV-313" ; nici o defecțiune în funcționarea automaticii.

„Nava trebuie oprită" — își spunea Vadim. Însă rămînea nemișcat. Era obișnuit să ducă pînă la capăt orice începea, iar acum trebuia să renunțe.

„M-am pripit"... — recunoștea înciudat Vadim. „Mașina nu-i pregătită pentru vibrații. Trebuie să ne întoarcem."

Nu găsea însă destulă putere ca să întindă mîna și să apese pe butonul de oprire.

Deodată, pe albastrul ecranului, o văzu pe Lena.

Patru zile de despărțire...

Patru zile !

Și-i abia începutul călătoriei. Nava a străbătut 220 de kilometri, iar Vadim vrea să ajungă pînă în centrul pămîntului. Înseamnă că au mai rămas încă 6 150 de kilometri. Chiar pentru viteza existentă mai sînt necesare 150 de zile. Și încă o dată pe atît la întoarcere ! Aproape un an !

Timp de un minut, Vadim nu mai simți vibrațiile. Gîndul dureros, clar, că întreaga lui aventură este curată nebunie îl copleși, făcu să dispară chiar și chipul Lenei. Deodată simți și forța amenințătoare a stihiilor subterane și infinitatea drumului. Ce contează renumita ba-

rieră a adîncimii cînd înainte îi așteaptă adevărate bariere, și îndepărtarea fiecăreia cere poate vieți omenești ?

Se simți tulburat, alarmat.

— Vadim, se auzi în difuzor vocea lui Ciurakov, vino repede la noi în cabină !

— Ce s-a întîmplat acolo ?

— Skoriupin și-a pierdut cunoștința.

— Vin !

După Vadim veni și Miheev în cabina mecanicului. Skoriupin zăcea pe podea și Andrei îi dădea primul ajutor : îi ridicase capul și încerca să oprească sîngele ce-i curgea din nas.

Fără să spună un cuvînt, Miheev îl dădu la o parte pe Andrei, săltă corpul transmisionistului pe umăr și se cățără cu el în cabina de odihnă. Acolo îl așeză cu grijă pe Pavel în hamac, deschise dulapul cu medicamente, scoase hemosistan, vată și niște tifon.

Se termina cea de-a cincea zi de călătorie.

16

În cabină se adunaseră toți membrii echipajului. Înconjuraseră hamacul lui Pavel, așteptînd ca transmisionistul să-și vină în fire.

Pavel deschise ochii și se uită la ei cu o privire vinovată.

— Am cam amețit, spuse el. Nu vă neliniștiți. Totdeauna pătesc așa pe mare. Pe urmă însă mă deprind.

— Și cunoștința ți-o pierzi cînd ești pe mare? se supără Miheev.

— Stai așa culcat și taci, spuse Vadim. Apoi se uită la Miheev. Piotr Afanasievici, oprește nava.

Miheev nu apucă să răspundă. Uruitul dinafara navei căpătă o altă tonalitate ; suna acum pe octavele cele mai de jos, amintind urletul unei sirene. Nava se legănă întîi mai încet, apoi tot mai tare. Oamenii căzură unul peste celălalt, rostogolindu-se într-un colț al cabinei.

— Epicentrul ! strigă Nikolai Nikolaevici.

Cu o uşurinţă nebănuită pentru un corp atît de greoi, încleştîndu-şi degetele de pîsla de nailon de pe podea, ajunse la trapă şi se aruncă în deschiderea ei.

— La tablourile de comandă ! ordonă Vadim.

Cu toată forţa cîştigată la antrenamentele sportive, nu reuşi să-l urmeze imediat pe Dekteariov. În ultimul moment, cînd era gata să se prindă de balustrada trapei, fu aruncat înapoi. Căzu peste ceilalţi, îi trînti şi pe ei şi ajunseră toţi lîngă peretele opus.

Se petrecea ceva inimaginabil. Uriaşa maşină metalică era balansată ca o barcă pe valurile unei mări agitată de un vînt cu o intensitate de 10—12 grade. Completată cu zgomotul de afară, asemănarea devenea perfectă. Părea că pe bordul lui „PV-313" se prăbuşeau mugind valuri uriaşe.

Unul după altul, Vadim, Andrei şi Miheev părăsiră cabina. Rămăseseră doar Skoriupin şi Biront. Şi Biront însă găsi pînă la urmă un moment de relativă linişte şi, cu o metodă nu prea obişnuită la oamenii maturi — anume în patru labe —, ajunse la trapă.

Skoriupin rămase singur. Se aşeză în hamac şi închise ochii. Cînd îi deschise din nou îi picară de pe gene două lacrimi : în cap îl înjunghia o durere năprasnică. Se întoarse uşor peste marginea hamacului şi sări pe podea.

...Nikolai Nikolaevici depuse multe eforturi să coboare pe scăriţă, în cabina sa. Şi mai greu îi fu să ajungă pînă la fotoliu. Bazaltul dezlănţuit încerca să răstoarne nava şi să o tîrască cu el. Automatele giroscopice o echilibrau. Se dădea o luptă îndîrjită între stihii şi mecanismele create de raţiunea umană.

Dekteariov reuşi să se aşeze în fotoliu. Din cauza vibraţiilor scrîşnea din dinţi, se chircea, înţepenea, însă nu-şi lua ochii de la aparate. Acum vibraţiile treceau prin corp cu impulsuri frecvente, fierbinţi, ca impulsul curentului electric. Căldura lor ajunse în burtă, urcă încet de-a lungul coloanei vertebrale şi umplu capul.

Atenţia geologului se îndreptă mai întîi spre cîmpul ecranului de culoare albastru-închis. Scînteia. Scînteile

erau mari și semănau cu niște fulgi de zăpadă ce nimeresc într-un fascicul de lumină puternică.

— Aha, s-a pornit! constată cu voce tare Nikolai Nikolaevici. Asta-i lupta celor două începuturi: al vieții lumii cristaline și al morții ei.

Indicațiile aparatelor confirmară ipoteza lui. La adîncimea de 260 de kilometri se termina geosfera ultracristalină. Aci presiunea depășea forța de coeziune din cristale și acestea se dezagregau, transformîndu-se parcă în praf. Praful se aduna într-o materie amorfă și mai densă. Forța moleculară continua să existe. Analizatorii marcau prezența în mediul înconjurător a celor mai simple combinații chimice: oxizi, carbizi, sulfuri. Combinații mai complexe nu existau. De ce? Probabil că temperatura era prea înaltă. Cel mai probabil însă nu numai din cauza temperaturii. Nikolai Nikolaevici bănuia existența altor cauze, mult mai importante. După descoperirea lui Biront, i se întărise și mai mult convingerea că există asemenea cauze. Deocamdată însă intervenția lor nu era vizibilă și descoperirea esenței lor cădea în sarcina lui Biront.

Dezagregarea ultracristalelor punea în libertate o energie ce făcea să învie vulcani stinși, provoca cutremure și aducea omenirii multe nenorociri.

Dekteariov văzu că Miheev și Surkov coborîseră. Se grăbeau să ajungă la tabloul de comandă al navei. Acum, mai mult ca oricînd, ei trebuiau să fie acolo. Dacă automatica ar înceta să funcționeze, oamenii înșiși ar prelua lupta cu stihiile.

Nava se cutremura sub lovituri. Podeaua cabinei ajunsese într-o poziție aproape verticală, vibrațiile creșteau amenințător.

În deschiderea trapei apărură picioarele lungi ale lui Biront; atomistul încerca să pipăie scoabele. Balansarea navei îl stingherea. Ca și ceilalți, se grăbea să ajungă la tabloul de comandă.

— Nu-i chiar atît de fricos, bolborosi Dekteariov, uitîndu-se la picioarele lui Biront. N-are doar nici un fel de pregătire sportivă. Nu, hotărît lucru, omul ăsta începe să-mi placă cu adevărat.

Nikolai Nikolaevici se ridică să-i ajute lui Biront. Ajutorul veni la timp: o nouă scuturătură, și Valentin Makarovici scăpă din mîini marginea trapei. Atomistul avea mereu noroc la căzături. De data asta nimeri în brațele de Hercule ale geologului.

— Mulțumesc, mormăi sec Biront.

Dar abia apucă Nikolai Nikolaevici să deschidă gura pentru a răspunde: „cu plăcere", că un nou șoc îl trînti și pe el. În cădere strivi cu toată greutatea corpului pe uscățivul atomist. Lui Valentin Makarovici i se păru că peste dînsul se prăbușiseră toți cei 260 de kilometri de bazalt de deasupra navei.

Cînd Biront se convinse că universul rămăsese pe loc și peste el se prăvălise doar Dekteariov, se înfurie la culme.

17

Vadim coborî scărița cît putu de repede. Avea mușchi puternici și mîinile susțineau ușor greutatea corpului cînd picioarele pierdeau reazemul. Timp de un minut avu plăcuta senzație a unei adevărate bătălii. Ceva asemănător simțiseră în trecutul îndepărtat navigatorii surprinși de uragane pe mări în bărcuțele lor nesigure. Vîntul rupea pînzele, smulgea catargul. Înving doar cei curajoși.

Vadim se gîndea alarmat că traductorii de program nu sînt de loc adaptați unei schimbări bruște a direcției, că în orice moment se poate produce o încurcătură în interacțiunile complicate ale mecanismelor, astfel încît automatele să deconecteze cîmpul de protecție.

Mai repede, mai repede la tabloul de comandă!

În cabină, abia apucă Vadim să lase din mînă balustrada scării și fu aruncat cu putere în lături. Tabloul de comandă, pereții, podeaua, toate se învîrteau cu o forță nebună. Vadim se lovi cu ceafa de perete. Lovitura a fost atît de puternică încît, cu toată căptușeala groasă de pîslă de nailon, i se întunecă înaintea ochilor și, pentru un moment, își pierdu cunoștința.

Situația lua o întorsătură serioasă. Prinzîndu-se cu mîinile de cadrul tabloului de comandă, înghițind aerul cu gura larg deschisă, Vadim izbuti să ajungă la fotoliu. Aici își reveni puțin, observă cît de tare se învîrtesc pereții și i se păru că tavanul era gata să devină podea. Exploziile din jurul navei se contopiră într-un urlet, iar corpul mașinii tremura ca o foaie metalică în vînt.

Privirea lui Vadim se opri pe indicatorul de presiune. Firul aparatului alerga pe cadran; asupra pereților cabinei se năpusteau adevărate bombe cu hidrogen. Sarcina instantanee asupra învelișului navei atinsese 2,5 milioane de atmosfere, răsturnînd toate calculele anterioare. Lui Vadim i se ridică părul măciucă. Cele 2,5 milioane de atmosfere erau însoțite de o vibrație nu mai puțin distrugătoare. Orice proiectant ar fi putut spune cît de îngrozitoare e combinația asta și cît de ușor poate distruge cea mai solidă construcție tehnică.

Trebuiau luate de urgență măsuri. Fiecare minut putea aduce pieirea. Dar ce să facă? Vadim nu era de loc în stare să se concentreze. Era obișnuit să rezolve calm problemele, în liniște. Și pentru că nu-i trecea nimic prin minte, pentru prima oară în viață își pierdu stăpînirea de sine. Încleștîndu-se de brațele fotoliului, se uita cu groază la indicatoarele aparatelor.

Atunci se întîmplă ceva la care nici chiar el, Vadim, nu se aștepta. Degetele lui se îndreptară către un buton mic, verde. Nu, ăsta nu era Vadim, părea că-i altcineva cel care se hotărîse să oprească nava și să o întoarcă.

Nu apucă Surkov să apese pe buton, că niște mîini de oțel îl înșfăcară, reținîndu-l. Nava se clătina puternic. Figura severă a lui Miheev îi apăru pentru o secundă înaintea ochilor, apoi totul se învîrti, se amestecă. Fu aruncat întîi într-un perete, apoi în celălalt și iar înapoi. Cu un efort supraomenesc, reuși să se prindă de o scoabă. Picioarele lui Surkov rămaseră atîrnate în aer, atît de mult se deformase podeaua. Treptat, cabina își recăpătă poziția orizontală, însă Vadim, năucit, dezorientat, nu se hotăra să-și descleșteze degetele crispate.

Dacă n-ar fi existat automatele giroscopice, mașina ar fi fost răsturnată, învîrtită, răsucită, ar fi devenit ceva asemănător unui avion fără coadă în cădere.

Din nou podeaua se înclină puternic, și Vadim iar rămase atîrnînd în aer. Strigă, dar nu-și auzi vocea. I se părea că nu va rezista și-și va pierde mințile.

Deodată, lîngă el, apăru Miheev. Secundul veni cu umărul alături și, alegînd momentul potrivit, îl așeză pe Vadim din nou în fotoliu, fără ca acesta să-și dea seama de ceva.

— E riscant să întorci! îi strigă Piotr Afanasievici în ureche. Dacă deconectăm giroscoapele, mașina o să se învîrtească și o să fim striviți de pereți. Trebuie întîi să ieșim din zona epicentrului.

Comandantul navei nu-l înțelese imediat. Cînd pricepu, se cutremură. Trecuse la un pas de moarte; dacă n-ar fi fost lîngă el Miheev, ar fi pierit și el, și ar fi adus pieirea întregului echipaj.

„Fricosule!“ se ocăra Vadim. „N-ai mai putut și ți-ai luat rămas bun de la viață. Cercetător? Inventator? Un nimic, asta ești!“

În cele din urmă își veni în fire; se așeză mai bine în fotoliu, fără însă să-l privească pe secund în ochi. Îi era rușine de propria sa slăbiciune.

(Continuare în numărul viitor)

CITITORII AU CUVÎNTUL

Sînt un pasionat cititor al Colecției. De curînd am reușit cu mare greutate să-mi procur toate numerele apărute pînă acum. În ele am găsit lucrări foarte interesante, cu subiecte originale, variate, legate de ultimele realizări ale tehnicii și ale științei. Povestirile și romanele citite sînt atrăgătoare, impresionante, educative.

Deoarece fasciculele apar neregulat, vă propun să le scoateți săptămînal. De asemenea, aș dori să fie tipărite lucrări care să cuprindă mai multe numere.

CARP DORIN elev
Brașov
strada Comuna din Paris 29

Fiecare număr al Colecției reprezintă pentru mine o lectură plăcută și atrăgătoare. Și nu numai atît. Citind pe nerăsuflate fasciculele care apar, întrezăresc viitorul fericit al omenirii, în care știința și tehnica, ajunse la cel mai înalt nivel, ajută omului la transformarea naturii, la străbaterea fantasticelor distanțe cosmice, la îndepărtarea tuturor primejdiilor care ar putea amenința umanitatea. Specia omenească, eliberată de lanțurile rușinoase ale colonialismului, scăpată pe de-a-ntregul de exploatare, va trăi fericită în mijlocul minunilor tehnice, lucrînd ca să le sporească mereu numărul.

Acest tablou luminos al viitorului pe care ni-l prezintă operele apărute în Colecție mă îndeamnă la fapte frumoase, puse în slujba realizării visurilor omenirii. Vreau să fiu un luptător pentru progresul continuu, împotriva acelora care se opun acestuia.

Urmăresc acţiunile povestirilor cu emoţie. Şi întotdeauna înving forţele pozitive, deoarece acestea sînt de partea vieţii, a umanităţii. Victoria lor o consider ca pe o victorie a mea.

Părerea mea este că în broşurile Colecţiei apar romane şi povestiri din ce în ce mai interesante, mai pline de conţinut.

Care dintre cititori n-a urmărit cu cel mai viu interes emoţionanta acţiune a romanului „Nebuloasa din Andromeda" de I. Efremov? Unul dintre lucrurile care mi-au plăcut la acest roman este şi stilul marelui scriitor sovietic, care ştie să exprime pe înţelesul tuturora cele mai complicate idei ştiinţifice şi să împletească noţiuni ale ştiinţei actuale cu termeni fantastici, dar cu un fundament real.

Noul roman „Atentat în infraroşu" de M. Solomon are o acţiune pasionantă şi-l consider drept o remarcabilă operă ştiinţifico-fantastică.

În scrisorile adresate redacţiei, unii cititori se plîng că uneori numerele Colecţiei apar cu întîrziere. Faptul acesta nu mă supără, căci sînt sigur că numărul va apărea şi-l voi citi!

Prezentarea grafică a Colecţiei o socotesc foarte atrăgătoare. Coperta fiecărui număr e astfel prezentată încît atrage atenţia şi măreşte curiozitatea.

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice" este una dintre cele mai importante publicaţii pentru tineret din ţara noastră. Ea e citită cu interes şi pasiune de tineri, deoarece, în tovărăşia minunatelor povestiri, ei îşi petrec în mod plăcut timpul liber, dar mai ales aud chemarea la muncă şi la luptă pentru progresul necontenit al ştiinţei şi al tehnicii, pentru învingerea forţelor reacţionare, care caută să pună cuceririle geniului uman în slujba distrugerii.

Noi, tinerii, conştienţi de faptul că prin muncă ajutăm construirii socialismului în patria noastră, întăririi păcii în lume, căutăm să ne îmbogăţim continuu cunoştinţele, devenind astfel oameni bine pregătiţi, care să contribuim la transformarea în realitate a celor mai îndrăzneţe proiecte ale viitorului.

FAINA CRISTIAN elev
Şcoala medie nr. 1 „V. Alecsandri"
Galaţi

Tiparul: Combinatul poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coolio
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

Abonamentele la revista „Ştiinţă şi Tehnică" şi la colecţia de „Povestiri ştiinţifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituţii şi de la sate, secţiile de difuzare a presei, precum şi de către factorii şi oficiile poştale.

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU

•• IULIE 1961